

ادبیات غمرومیه مجبوری

هفته‌لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزته‌در

جلد : ۵

سنه : ۳ ۴ صفر ۱۳۳۷ جمعه ابرتسی ۹ آشرین ثانی ۱۹۱۸ نومرو — ۹۳

رهبر مؤرخین

مکمل و منتظم تاریخ عثمانی ناصل یازیلر ؟

[۹۲ نومرولو نسخه‌مزدن مابعد]

بواصول نه‌دن عبارت‌در ؟

معلوم‌یا! اوروپاده (رېبیون) ک اوروپاده‌ظهوری، اورته‌انی آت‌اوست‌ابتدی، بونلر، دینی و فلسفه
ترددلرند نصکره کنندی نظرومطالعه‌لرینه‌ده تاریخ و سیاست‌اوزرینه تطبیق‌ایتمک باشلادیلر . مثلامشهور
(بولینغ براوون) « تنبعات تاریخچه » نامنده‌کی اثرنده ، اسکی یونان مؤرخلرینه‌کی نقل‌ابتدکاری
روایتلرله استهزا ایدیور . بوزات ، یازیلجی تاریخده عقل بشرک قبول‌ایتمه‌دیکی ماده‌اهمیت
ویرمه‌هرک مؤرخین مستقبلا بهر و شقه‌ک جدی برصورتده تدقیقنی کمال‌اهمیتله توصیه ایدیور .
مشهور « وولتر » دخی بو فکرده بولونیور « روح‌القوم » و صکره « اخلاق و عادات حقنده
تجارب » نامنده‌کی اثرلرنده تاریخک تحریرنده ک زیاده‌اهمیتله اله‌حق ماده‌ک عقل اولدیغنی ایلری به
سوریور .

ینه مشهور انکلیز مورخلرندن مستر « میل » برارنده دیورکه « انسانلر طرفندن اله ایدیلن
هرووقوف و معرفت افکار بشردده حاصل اولان شک و تردد سایه‌سندده وقوعه کلمه‌در « تاریخده یازیلاق
وقعه‌ک طوغرو اولوب اولدیغنی بیلمک ایچون اووقعه‌بی عقل دائره‌سندده اوله‌رق نظرندنه‌المق ،

اسکی جلوسلرده خزینة هایونک معاینه سی

اجداد من تاریخ عثمانی به صحائف شاهی و مفخرت علاوه ایدر کن لایینه قیمت ماده و معنوی بی حائز بر چوق شی کچمش ، بونلرک جمله سنی محافظه ایدرک هایت مجموع سندین شمدیکی «خزینة هایون» وجوده کلشدر . بونلرک بالطبع اک قیمتدای پیغمبر من افند من حضرتلرینه طائ اشیا و خاطرات مبارکه در .

بو قیمتدار یادکارلرک اک مهملری یاروز سلطان سلیم حضرتلرینک الله کچمش ، و پادشاهلر مندن بعضلرینه صوکرده دن هدیه ایدیلرله رلکده شمدیکی آثار مبروره و مبروکه و جرد پذیرارلشدر . حضرت یاروز مصر سفرندن مظفراً و معزراً پای تختنه ، سیکلی استانبوله دوزرکن تبرکات جلیله بی ده رلکده کتیرمشلر و بونلرک اونه ده برده ، موجود او طه و دائره لرده حفظنه ککالری راضی اوله میه زق صورت مخصوصه ده خرقه سعادت دائره سنی وجوده کتیرمشلردر . (تاریخ عطا) برنجی جلدینک (۹۳) نجی صحیفه سندیه بو خصوصی ایچون شو معلوماتی ویرپور :

« بو صورتله تبرکات جلیله بی قبل و تقبل و مظفراً استانبوله صرف و وصول هایونلرینه خرقه سعادت و سائر امانات جلیله اول اسرده حرم هایونه وضع و ققط اولندیغی تناده حرم هایون جوازنده بی خرقه سعادت او طه طایسینک تیناً وضع اساس مبارکه سنه بالذات مباشرتله بعد الحنام تزییننه اعتنا و فاتح سلطان محمد خان حضرتلرینک خزیننه طرزینه تحویل و تعمیر بیوردقلری بیوک خزینة هایوندن بشقه رواء شریف بیت منیفنه متصل عرض خاه دروندن کیریلان و سلحدار اغالر نظارتنه ویریلان کنجینه نقود و اسلحه بی تأسیس و املا ایله سلحدار خزیننه سی نامبله مفتاحی سلحدار اغایه بالتودیع اشیا ی موضوعه دفترینی سرکاتینه و خزیننه باش یازمچیسینه تحزیر و تعمیر ایتدیره رک نزد هایونلرنده توقیفنه اعتنا بیوردقلری سرویدر .

خرقه سعادتک و امانات سائر مبروکه نک بولندیغی بو بنای لطیف بالاخره پادشاه عظام حضرتات طرفلرندن ده مختلف تاریخلرده تعمیر ایدلش ، واک صوک اولقی اوزره خاقان خلد آشیان محمد خامس خان حضرتلری طرفندن بر صورت لطیفه و مکمله ده تعمیر ایتدیرلکدن بشقه دائره الکتربله ده تنور اولمشدر . حالاً دائره فاخره بی زیارت ایدنک کوکلی فرخ بولور ، و اوکوزلکار قادشیسندیه لال و ابکم قالیر .

حضرت یاروزک همت و خدمتی امانات متبرکه به یالکنز بر محل مخصوص یابدیرقدن عبارت دکلمده کندیلری بو دائره قدسیت بامر بی یابدیرقدن بشقه امانات شریفه نک حسن محافظه سنی ده دوشونمشلر ، ایجاب ایدن مآورلری دخی تعیین ایدرک کندیلری توظیف - ایتدیرمشلردر .

« رداء حضرت نبوی بی روز لیل تعظیم و توقیر اتمک و نفس هایون خلافت پناهیلری دخل ولیدی حاله سلحدار آغا و چوقدار آغا و رکابدار آغا و انخدار آغاسی و پیشکیر آغاسی و باش چوقدار و سرکاتبی و سائر مانجبلرله برابر خرقه سعادت نکمپانی قرق نفر کدکو خدمه مبروکه و چند نفر ملازم اولقی اوزره خاه خاصه بی ایجاد و اوراده بولک حق قرق الی نفر خاص او طه لیلر ایچون خرقه سعادت بیعت

مبروک سینه تختنه یعنی سطح زمینه محاذی و دروندن قرق قدم نردبان ایله محفل مقدس مذکورک داخانه صعود و هبوط ایتک ایچون عرض خانه به نخرج اولان قیو آراسنده کی دولاب طرزنده طرح اولنوب ایکی قنادلری دریجه انحاذ اولنان اسکی خاص اوطه بی تختنه بنا ایتشلدور. « [۱]

حرمین محترمین حاکی شریف (ابوالبرکات) حضرتلرینک اوغلی شریف (ابوتمی) و دامیتله جناب سلیم کامکاره کوندردیکی مفتاح بیتام و تبرکات مسعوده و بعده سلاطین عظام عثمانیه طرفلرندن جمع و خزانة سعادت دائره فاخره صنده الآن حفظ ایدیان امانات جلیله تک جنس و مقدار بی «مناب اسلام» اک مفصل بر صورتده کوستردیکی جهته عینا اقتباس ایدیوروز.

« بر عدد دندان رباعی سعادت ، قدم سعادت نشانه سی حامل بر حجر شریف ، ایکی نعلین سعادت (که برتکی زمان عبدالعزیز خایه ورود ایتشدر) ، خرقه شریف نبوی ، بر سجاده لطیف پیغمبری ، سجاده صدیق اکبر ، لوای سعادت احتوای جناب رسالتپناهی ، بر سیف نبی (قبضه) ، بر قوسی بحری ، ایکی عصای شریف (بری حضرت شعیب علیه السلام کدر) ، تجربه حضرت نوح ، قزغان حضرت ابراهیم ، قمیصی حضرت یوسف . سیف حضرت داود ، قمیصی سیدالشهدا ، قمیصی حضرت فخرالاسما ، لوای چهار بارکزیں ، مشارالیه مک عماملری ، تسبیحی ، سیوفی (در درجده) ، سیوف عشره مبشره (آتی قبضه) سیف جنر طیار ، سیف خالد ابن زید ، سیف معاذ ابن جیبیل ، سیف شرحیل ابن حسن ، سیف ابو طلحه ، لوای امامین ، تاج ویس القرانی ، کلام قدیم باخط عثمان ابن عفان ، کلام قدیم باخط امام علی ، مصحف شریف باخط زین العابدین ، مفتاح بیت اعظم ، مبراب زر ، باب التوبه قنادی ، مقام ابراهیمک سم قپانی بر پارچه بالچی ، غسل نبوی صوفی . [۲]

اشبو امانات مبارکه تک هرری بر رکوش غلاف ایچریسنده و خرقه مبارکه دخی کوشدن بر صندوقچه دروننده محفوظدر . یاووز سلطان سلیمک اخقادینه هدیه ایتدیکی اماناتک قیمت معنویه بی حائر اولان اقسامی بولردن عبارت ایسده قیمت مادیه و قاریخیه سی ارلانر یکه کثرتایدور « خزینه هایون » ی تشکیل ایدن اشیای مذکوره مباننده شاه اسماعیل صفویک تختی کی و قتیله درت میلبون لیرا قیمت تقدیر ایداش بولنانلری ذکر و تعداده لزوم کورمیدوروز .

سلاطین عدل آیین حضراتی حلوس هایونلرینک اون بشنچی کوئی خزینه هایون موجودینی معاینه ایتلری اصولندی . اوکون ذات حضرت پادشاهی خزانة سعادت دائره فاخره سی تشریف ایدرلر ، و صلاة ظهری جماعتله اوراده ادا بیوررلردی . نمازک ختامی متعاقب دارالسعاده اغاسی ، صاحبدار اغا ، چوقدار اغا ، رکابدار اغا ، خزینه دار اغاسی ، خزینه وکیلی ، بابالسعاده اغاسی ، باش قیو غلامی ، مصاحب اغالر ایله دابند اغاسی ، اناختار اغاسی ، پیشکیر اغاسی ، عرض اغالری تعمیر اولنان

[۱] تاریخ عطا جلد ۱ صحیفه ۹۳

[۲] مناب اسلام جلد ۲ صحیفه ۳۳۹-۳۴۰

خزینة هایون وکیلار و سفرلی کتخداری ، باب السعاده دن خاص اوطه باشی ، خزینة دارباشی ، کیلارجی باشی ، سرای آفندی ، سرای کتخداسی ، خزینة هایون باش کابی ، ایکنجی کاتب ، باش قوللقچی ، چانطه چی ، اوچنجی و دردنچی کاتبلری نوبچی باشی ، خزینة کتخداسی خفتانچیسی ، صرمة سیله خزینة هایون خارچنده و پیشگاهنده کی صفه به کیلر ، و قیونک صاغ طرفندن باشده دارالسعاده اغامی آلت طرفده باب السعاده آغاسی ، یاننده خزینة دار آغا ، خزینة وکیل ، خاص اوطه باشی ، باش قیوغلای ، خزینة دار باشی ، کیلارجی باشی سرای آغاسی ، سرای کتخداسی ، قیونک صول طرفنده ده سالحدار آغا ، چوقدار آغا ، رکبدار آغا ، دابنده آغاسی ، اماختار آغاسی ، پیشکیر آغاسی ، کیلارلی سفرلی کتخداری ، مؤذن باشی ، قهوه چی باشی ، صارتچی باشی ، قنکچی باشی ، باش لالا و سائر اندرون رجالی صرمة سیله والیسة رسمیه لرله « پابسته قیام و مترقب قدوم خاقان دارا غلام » اوله رقی طور و لرلدی . ترتیبات لازمه نیک آلدینی اصولاً ذات حضرت پادشاهی به ابلاغ اولنجه خاقان البرین و البحرین حضرتلری نزد هایونلرنده خزینة کتخداسی ایله سائر ماینه جیلر اولدینی حالدیه پردیده و حشمت تشریف و خزینة هایون قیوسنه مواصات بیوردقده آلانده جای اولدینی وجهله « خزینة هایونک قیوسنه باصلقمده اولان جنتمکان یاوز سلطان سلیم خان غازی حضرتلرینک مهر هایونلرله ممهور اولان بالومنی فک ایله » خزینة هایونلرینی کشاد ایدرلر ، و یانلرنده قرماندن برایکی ذات اولدینی حالدیه ایچری به کیرلردی . اوصرده خزینة هایون باش یازمچیسو حاضر لادینی مفردات دفتربی ذات حضرت پادشاهی به قدیم ایدر ، و پادشاه طایناه حضرتلری ده دفتری کوزدن کچیرلردی . ایچلرندن بعضیسنک کوراسی اراده بیوریلرسه درحال کتیریلر ، و بعد المشاهده اعاده ایتدکارنده برلی یرینه قونیلوردی .

ذات معالی صفات شهنشاهینک درون خزینة ده یوقلمه ایله مشغول اولدقلری صرمة کنیدیلرینه شکرلر ، شربتلی تقدیم اولدینی کی قیونک خارچنده قالمش اولان بندکانده صورت مخصوصه ده وضع ایتدیریلن شلته لره علی مراتبهم اوتورلر و خزینة کتخداسی دائره سندن احضار اولنان طاتلی ، شربت و قهوه دن نواله چین اولورلردی . معاینه خنامه ایرنجه شایان بیوریلان مسامده سنیه اوزرینه بندکان حاضرده « مرتبه لرینجه درون خزینة به داخل و تماشای اشیای متنووه و التفات ملوکانه به فائل » اولورلردی . بوضو رتله رسم بهین مسی الختام اولنجه ذات پادشاهی عینی مراسم ایله سرای معالی احتوای شهنشاهیلرینه معاودت بیورلر ، و « خزینة هایون کتخداسنه یول یکو قونطوش سمور کورک خامت الباس و باش افندی و باش قوللقچی و ایکنجی افندی و چانطه چی و نوبچی باشی و خفتانچی کی خزینة هایونلرنده حارسلری عطیه ملوکانه به مظهریتله هرکس استحقاقنجه رهینی التفات مکارم امتیناسی اولدقن صکره » عودت ایدرلردی .

کوریلرورکه بومراسم یالکیز اندرون رجالنک حضوریه اجرا اولنیور ، بیرون رجالی برایشه قاریشدیرلیور . اسکی زمانلرده دولته باشلیجه ایکی تشکیلاتی واردی : اندرون ، بیرون ، یا خود نام دیگرله باب السعاده ، باب عالی ، باب السعاده ، طوغریدن طوغری به معیت پادشاهی دیمکدی و برنلرک اک بیوک مأموری باب السعاده اغامی ایدی . باب عالی ، حکومت اجرائیه بی تشکیل ایدیورلردی .

اونکده رئیس صدراعظمی . بواکی مؤسسہ یکدیگرندن تماماً آبری بولنیوردی . خزینہ ہایون
ایسہ طوغریدن طوغری بہ ذت نہ امانہ بہ حائذ تانی اولندی و حکومت اجراییہ نک بورادہ علاقہ سی
اولدینی فکروفتناعی جاری بواندینی ایچون جلوس مراسمنہ یوقلمہ معاملاتی یانکیز اندرون رجالنک
حضوریلہ اجرا ایدیلور، بیرون رجالنک بولنیرلسہ لزوم ورنیوردی . بربدن اکلشیایور کہ بومراسم
آز چوق بازلاق اولملہ برابر حکومتک تکمیل مضوی اشتراک ایتدیگی ایچون خصوصی برماہیتی
حائزدی . بیعت رسمی ، قلیج آلابی کی عمومک اشتراکیلہ وجودہ کان مراسمنہ نسبتاً بوندہ دببہ
بولمازدی .

محمد ذکی

هانکی اتمک دھا نافعدر

بوکون اتمکدن بحث ایتک ایستبورم ، فقط درت سنہ دہری بوبوزدن چکیان صیقندیلری نظر
ایتدیرہ حکم دیہ دہ قورقبورم .
یازیلری اوقومق صورتیلہ بینمزدہ روحی برمودت پیدا اولمش بولنان قارئلری ہیج برصورتلہ
رنجیدہ ایتک ایستہم .
بنملہ معناً حسب حالہ رغبت کویستن نجیب کوزلری دائماً سرمست حظوظ کورمک الکیوکذوقم ،
اک صمیمی امامدر .
فقط بعضاً اولیلہ حقیقتلر میدانہ چیقارکہ ، آنلردن اصحاب مطالعہ بی برآن اول خبردار ایتک
وجدانی بروظیفہ اولور .
ہلہ بوکونکی موضوع کی صحتہ ، حیاتیہ تعلق ایدر برمسئلہ اولورسہ ، آرتق اینجہ نزا کتیلر
برطرفہ براقیلور ، حقیقت ایچ یوزیلہ مناقشہ ساحہ سنہ قونیلور .
ای ہم صبور ، نجیب قارئلرم ! .. کایکیز بوکون بزده زمانہ یہ اوایلہ ، چوقدیری ہجوری اولدین .
بشرک اک صاف اک عمومی غداشی اولان اکیمک اطرافندہ طویلانہم ، تدقیق خردہ بدعی او عزیز
نعمتہ توجیہ ایدلم .